

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Martini Lvtheri Piae Ac Doctae Operationes In Dvas Psalmorvm Decades

Luther, Martin

Basileae

VD16 L 5540

Persequatur inimicus anima[m] meam, & comprehe[n]dat & conculcet in
terra uitam meam, & gloriam meam in puluerem deducat.

urn:nbn:de:hbz:466:1-37005

de filijs Israel, Iudic. xvij. scribitur, Quia nō in timore, sed in fiducia iustitiae egerunt, non in misericordia. Sed & Apostolus. j. Cor. iij. Nihil mihi conscius sum, sed non in hoc iustificatus sum.

Hoc est quod Dauid in tribulatione positus exemplo suo docet, nulli iustitiam sibi arrogare, pro ea tumultuari, uindicta furere, ui aut iure retribuem meditari, sicut nunc insaniunt Ecclesiastici, qui praeter ceteris iusti & sapientes, uideri uolunt. Sed humili timore, primum metuere oportet, ne uere id meruerit coram deo, & ad poenam dignā se se offerre: Deinde iuxta innocentiam contra aduersarios orare, qui non possunt iustam causam habere aduersum illum hominē, qui conscientia innocente praestat, hoc enim solus deus habere potest, & habet. Alia sunt iudicia dei, alia hominum. Homo uidet ea quae par calumniator est, sicut hic Semeias. Atque, ut hanc humilitatem, & timorē dei indicaret, caute in titulo posuit, super uerbis Chusi, q̄ non ignoraret se meruisse persequutionem Absalomi, nec hanc excusat, sed maledicta Semei nō agnoscit, aut si uera sunt, ignorata sibi confitetur. Meruerat adulterio, & homicidio, Absalomi malum, sed uerbi Semei, de sanguine Saul, nō erat conscius meruisse, & tamen timet meruisse, propter iudicium dei tremendū, & occultum, Quo modo haec agantur, sentit piū, & timens deū pectus, si quando uexat, uel ab hoibus, uel demonibus calumniantibus.

Vocabulum, quod hoc loco iniquitatem recte uertit, hebrais, *שׂוּאָל*, significat id proprie, quod iniquitas latinis, id est, laesionem, iniuriam, minus aut plus, q̄ debet, sicut in negotijs fieri solet. Ita hic regnum alienū inuito proximo inualisse, iniquum erat, si id fecisset. Et quod nos habemus, decida merito ab inimicis meis inanis. Hieronymus rectius trātulit: Et nō dimisi hostes meos (tribulatores) uacuos. Volens (quod dixi) Dauid nō solū non reddidisse malum, pro malo, uerum etiam non uacuos dimisisse hostes, id est, bene fecisse malis. Nam hoc ipsum uindictae genus est, beneuolentiam subtrahere offensoribus, cum & diligenti sint inimici. Quāq̄ ignorem, an & ista translatio hebraicū satis referat.

Illud uide q̄ Euangelicum gradum iustitiae Dauid praestiterit. Nam reddere malum pro malo, uidetur æquum sensui carnis, sed prohibitū etiā lege Moysi nisi iudicio superioris fiat, non autoritate propria. Huic contrarius est, reddere bonum pro bono, hic mercennarius & seruilis est: sic seruiunt deo, qui nec mala, nec mortem pati uolūt, cum ideo malis nos praemat, ut pure ei seruire discamus, nullius respectu boni aut premij. Tertius, reddere malum, pro bono, qui feralis, immo plusquam feralis est. Quartus, reddere bonum, pro malo, hoc est Euangelium Christi: Hunc autem gradum excellentiori modo seruasse fecit, quia non solum, nō reddit malum pro malo, sed his qui acceptis bonis ingrati reddiderant mala (sic enim habent uerba) reddidit bona. Vt supra de Saule dictum est.

Persequatur inimicus animā meam, & comprehendat & conculcet in terra uitam meam, & gloriā meam in puluerem deducat.

Non haec affectu fiducia dici mihi uidentur, ut pleriq̄ putant, quasi certus fuerit haec non fore, quia nō meruerit. Nos enim, quia humili oratione coepit, arbitramur

Humili timore dei iudicium metuendum.

Calumniator, quis dicatur.

Experientia piarū mentium

Gradus reddendi, bonum & malum.

arbitramur in eodem timore dei, hæc quoque psalli, quia, ut dixi, & si conscius sibi non erat merita maledictionis, quin potius præcepto dei se in regnum uocatum sciebat, multis tamen nominibus non potuit in hoc fidere & gloriari: tum (ut dixi) quod deus mirabilis est in omnibus uis suis, tum, quod nos ipsi cor nostrum non cognoscimus satis. Quibus rebus fieri potest, ut, uel præceptum recte intellexeris, uel non recte expleueris. Atque ita occultissimo demerito dignus fueris, præceptum tolli, aut mutari, & tum deum contra te stare, quem pro te stare putaris. Ito timore (ut dixi), Abraham eruditus est in Isaac offerendo. Est plane supremus hic gradus timoris dei, ubi & ipsum deum, & præceptum eius pro te cogere abnegare, & timere esse contra te. Breuiter, ubi timere habes ea deum, quæ præcipit, & uoluit, non uelle, sed prohibere & odisse, cum in contradictionis diuinæ (ut sic dixerim) inconstantiam incomprehensibili constantia constantissimam ferat, nisi sit uir secundum cor dei electus: sicut iste Dauid & Abraham: cum hic uideatur ueritas dei ipsa nutare, & odium sui (omni humano iudicio) prouocare: Verum sic est occidendus affectus ille seruitutis meretriciæ, qua deum propter nos ipsos colimus, qua in deo & propter deum in uicem inflamur, superbumus, zelamus, odimus, & nihil non mali sub nomine & cultu eius, & pro salute animarum (ut uocamus) facimus. Quis enim nostrum habens uel Abraham, uel Dauid promissionem, non hoc ipsum præceptum dei, etiam contra angelos obtenderet, si quis nobis contraria inteteret? Adeo profunde carnis affectus fatus est in hominem, ut necesse sit deum se nobis, quasi in constantem offerre, quo erudiamur, nulli rei nec diuinæ & æternæ, peruerso affectu adherere.

Tria offert perdenda quæ magno dolore amittimus: animam, uitam, gloriam. Animam persecutioni & captioni, uitam conculationi, gloriam sepulturæ deuouet. In hebræo enim dicitur: Et gloriâ meam in puluerem sepeliat, collocet, quod tamen idem est cum nostro, sed clarius.

Tria perdenda Dauid deo obtulit.

Videtur autem animam & uitam sic discernere: ut anima significet (ut diximus supra) ipsam substantialem uitam, qua corpus uiuificatur: Vita uero conuersationem, seu, res gestas in corpore per animam, sicut & Græcis uidetur Ζωὴ & Βίος differre, & in nostra uernacula, licet eodē uocabulo (leben) tamē ualde distincto sensu utimur, quā de naturali uita & opibus uitæ loquimur.

Explicat his uerbis affectum suum, in quo erat, quando, i. Reg. xv. dixit: Si dixerit mihi, non places, præsto sum. Et illud. xvj. Dominus præcepit ei, ut malediceret Dauid. Tunc enim paratus fuit, animam, uitam, gloriam regni amittere, ut patet. Ideo in hunc affectum, hæc nunc psallit, ut exemplo suo erudiat omnes nos, quid cogitandum, quid dicendum, quid faciendum sit, & ijs qui similia paterentur. Est ergo sensus: si coram te talis fui, fiat quod fiat, libens cedo, occidat Absalom & Achitophel animam meam, nec sit qui me saluata persequere, nec qui eripiat a comprehendente, paratus sum tuam uoluntatem ferre, & poenam meritam soluere: Deinde & uniuersa quæ uixi, seu, uicendo gessi, conculcet in terram, id est, destruat & deiciat, ut non sint ultra aliquid in oculis & auribus, ac memoria hominum, libens hæc amitto: Inueni ego in uita mea malus, inutilis perniciosus, fuisse dignus qui conculcetur uilissime in terra, quem omnes supplantent, & uelutum platearum terant, inimicum uero omnes eleuent, extollant, in celum uehant: Sint omnia illius coram te & hominibus mirabilia & magna, & digna quæcumque fecit, facit, facietque. Nec hoc contentus:

Sensus psalmitæ.

contentus. Age & gloriam meam, potestatem presentem, futuram, non solum
minuat, sed & in pulverem sepeliat, nunquam redituram, aeternaliter obscuratam.
Erat thronus regni mei, Eant uxores & liberi, eant amici, eant res & omnia, ex
quoque gloriosa illa promissio de futuro mihi facta Christo, qua omnibus aliis
incomparabiliter chariorem habui, in qua una mihi spes, gloria, & gaudium
erat, offero & ego meum hunc Isaac, cum patre meo Abraham, longe dilectissimum,
O uir secundum cor dei uere electus, quis huius cordis affectum digne assequi
met, nedum eloquatur? Nos maximum arbitramur, si mortem oppetimus, &
animam ponimus: Hic non mori simpliciter, sed a persecutore comprehensus
paratus est, & in manibus hostium traditus extingui, non inter charorum turba
lamentate obdormire, sed inter furces, illudentes, triumphantes hostes occidi.
Nos quid non facimus? quas non tragedias mouemus, si uel unum opus aut
uerbum nostrum uituperetur, aut etiam non celebretur: Hic tot bellorum tri-
umphis, tot miraculis, uicto Goliath urso, tot prijs operibus, tot cultus diuini
augmentis clarissimus, non modo finit sua illaudata haberi, sed etiam sicut lu-
tum platearum, in perpetuum omnia conculari, & magis ac magis conculca-
tibus omnibus annihilari.

*Certamē pro
debitis iure
diuino.*

Nos, quas caedes, quos impetus saltē non molimur si non possumus opere
explere, uel in uniuersum humanū genus, siue pro uetustis ditionum titulis,
siue pro presentibus priuilegiolis quibusdam rerum suarum? Hic ter inuictus
diuino precepto in regem, accepto Christi nascituri oraculo infallibili, uniuersum
regnum cum tanta gloria, non modo libentissime ponit, sed paratus est
nunquam recipere, mansurus reprobis, & inglorius in aeternum, tantis & inextingu-
malibus his omnibus ornamentis in pulverem usque sepultus. Quid potest hoc
affectu cogitari durius, profundius, sublimius, breuiter mirabilius? Habuit
hac omnia iure diuino, nec uno loco diuinitus mandata: Cur non insanit pro
iure diuino? An impius est quod contra ius diuinum suam monarchiam, non
per sanguinē & mortem repetit, tuetur, seruat? Sicut hodie uidemur esse om-
nium pessimi, si pro rebus temporalibus affixo iuris diuini titulo, caelum & ter-
ram misceamus, nihil timentes deum, qui si quid etiā iure diuino haberemus,
hac tamen superbia & contentione offensus, merito cassaret omnia. Si David
timuit preceptum dei in se mutatū, qui tot signis, tot mandatis dei, tot unctio-
nibus prophetarū rex creatus est, tā solida promissione Christi futurū accepit.
Obsecro, quod preceptum? quā promissio quātumlibet dei, nobis esse potest
ocasio superbiae, belli, contentionis, & similibus tragediarum? Metuendum
profecto, quod ibi Ecclesia quā minime sit, ubi maxime pro Ecclesia tumultuatur,
quando quidem uidemus deum esse impatiētissimum abusionis suorum pro-
missorum, ac terribilem in consilijs & mandatis super filios hominū. Sed hanc
satis. Non hanc dico, quod uelim ulli suum ius, ac debitum auferri, uel impugnari,
sed quod docendi sumus per hanc scripturae uerba & exempla, ut is qui aliquid
quid obtinet ac possidet, quantumlibet iusto titulo, cum timore possideat,
& non ui, sed oratione & patientia illud defendat, paratus cedere, si deo placuerit.
Nec enim satis potest scriptura explicari, si non presentis seculi ex-
emplis aptetur & monstratur. Sic enim Graeca & Latina Ecclesia in contentione
de principatu utraque peccasse uidetur, quod neutra alteri cesserit, cum in timore
dei utraque cedere debuisset, nec ideo amississet utraque principatum huiusmodi,
sed longe felicius fuisset seruatus, si non pugnantibus pontificibus, sed
orantibus, hoc est, non uolentibus hominibus, sed miserante deo fuisset
seruatus,

Nota bene:
*Contentio de
principatu in
Ecclesia.*

fertatis: sicut hic David orat quidem, & tamen simul sese offert, uelut petens
 cum Christo transferri calicem a se, & tamen uoluntati dei obediēter cedens. *Corā deo res*
 Sicut in lege Moysi scriptum est: Quod iustum est, iuste exequaris. Ita fit, ut etiā *prehensibilis*
 am habens iustissimam causam, coram deo sit reprehensibilis, si nō in timore *iustissima cā.*
 dei eam tuteatur. Non respicit deus superbos & contētiōsos quālibet iustos.
 Sic legimus in Iob contigisse, pro cuius causa deus ipse sententiam tulit, & ta-
 men eum ipsum reprehendit. Talis timor & humilitas, & hodie nobis neces-
 saria est, qui certamus de Theologiae sinceritate, & Ecclesiae potestate: possu-
 mus utrinque deo reprehensibiles esse, etiam in iustissima causa, nisi magis ora-
 tione misericordiam dei, quā nostrae causae fiducia uictoriā quaramus, orandum
 ut ueritas triumphet, quā si non per nos id fieri placitum est, fiat per quencunq;
 placuerit. Nemo speret sese feliciter mandatis dei ullis seruire, aut ea tutari, si *Primum mā-*
 primum omnium mandatū (quod est cultus dei in timore & humilitate) pra- *datum.*
 uaricetur. Nam hoc mandato omnia alia regulant, sine quo iam mandata non
 sunt. Nihil ergo placet, quod non in timore & humilitate geritur. At ubi haec
 facies hodie in Ecclesia? Quid est Ecclesia hodie, nisi quaedā schismatum cōsu-
 sio: ubi non nisi pro iustis causis & diuino iure, sine ullo timore dei, tumultua-
 mur, & dum omnia mādata implemus, caput, uitam, regulam mandatorū pes-
 fundamus: Cæcitas, Cæcitas.

Surge domine in ira tua, & exaltare in finibus inimicorū meorū:
 & exurge domine deus meus, in præcepto quod mandasti.

Hæc in hebræo uno uersu dicuntur. Est autē uersus obscurissimus, nec hodie
 cognitum, quid aut de quo loquatur. Hierony. sic transtulit: Surge domine in
 furore tuo, & eleuare indignans sup hostes meos, consurge ad me in iudicio
 quod mandasti. Verum indignans super hostes, non ita in hebræo habet. Te-
 merabo & ego, uersum ad uerbum sic transferēs: Surge domine in ira tua, & le-
 uaua in iracundijs tribulatorum meorum, & suscita ad me a iudicio, mādata. Vbi
 uocabulū quod nostra dicit, in finibus, hebræis affine & æquiuocum ferme
 est, cum irascendi uerbo, quare ab irascendo, magis quā a finibus. Hieronymum
 secutus, deduxi. Sollicitus autem iste, a iudicio, mandasti (quem nostri per
 phnomen quod sustulerūt) etiā in alijs locis inuenit, ut psal. l. Exultabūt ossa,
 humiliasti: ubi nos ossa humiliata dicimus: ac si hic, a iudicio demandato, dice-
 res. Ego pro meo sensu adderē, non quod, sed quia, ut quia tu humiliasti, quia
 tu mādata. Exaltare autem, seu eleuare, siue leua, æque est æquiuocum ad leuā
 dū, & ad uastandū, quod & in statu absoluto hic ponitur potēs significare, ut
 dñs uastationē mittat in iras inimicorum, hoc modo: eleuare in iras inimicorū,
 id est, fac uastitatem & destructionē irarum, quibus fremunt in me tribulato-
 res mei, scilicet Absalom cū suis. Ad idē redit, quod leua, seu eleuare, seu exal-
 tare dicitur, uult enim dicere: leua, id est, fac ut leues, & mitras super eos manū
 tuam, in furias eorum, omnino eodem sensu, quo psal. cxxxviiij, dicit: Siambu-
 lauero in medio tribulationis, uiuificabis me, & super iram inimicorum meo-
 rum, extends manū tuam.

Et suscita ad me, Vbi pro, ad me, nos habemus, domine deus meus, quia si-
 ne punctis potest legi, uel, deus meus, uel, ad me. Et suscita pertinet ad eū qui
 excitatur & expergiscitur uelut a somno, sicut & alibi dicit: Exurge, quare
 obdormis domine?

A iudicio